

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam pon, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tujo deželo toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbo brez listodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorostope peti vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knaflovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v l. nadst., upravnštvo pa v pritičju. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari

Uredništva telefon št. 34.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.**Posamezno številko po 10 h.****Upravnštva telefon št. 85.**

Nemci na Gorenjskem.

Vztrajno in dosledno delajo Nemci na to, da bi se vgnezdili na Gorenjskem. Odprt sta jim zdaj kar dve poti, od Trbiža in skozi karavanski tunel pri Jesenicah, a nevarnost je dosti večja nego se vobče misli.

Poglavitni vzrok, da se je Nemcem posrečilo, zadobiti ponekod na Gorenjskem že trdno zaslonbo, je narodna mlačnost prebivalstva. Narodno zavednih ljudi, ki imajo voljo, braniti slovenstvo in njegove koriste, je prav malo. Toliko več pa pobožnjakov in terejkalov. Pobožnjaštvo je vedno dokaz zaostalosti, od pobožnjakov ni upati, da bodo kdaj branili svojo narodnost, ker narodnosti sploh ne pojmi. Gorenjski kmet je danes še tam, kjer je bil češki kmet pred sto leti, zato pa nimata nič moči in nič eneržije za odpor proti navalu nemščev.

Nemci so si ustvarili na Jesenicah in v Mojstrani dve trdni postojanki, odkoder se širi germanizacija. V tem se zreali vsa slovenska mizerija. Na Češkem je dosti krajev, ki so bili pred 30 leti še popolnoma nemški. Temu so bile nemške tovarne vzrok, da se je dotični kraj počesil. Prišli so češki delavci, a tovarna kraj najboljše volje ni bila vstanu preprečiti procesa, vsled katerega je nemško mesto postal češko. Pri nas pa je ravno nasprotno. Vsaka nemška tovarna je za slovenski kraj v narodnostenem oziru prava nesreča, ker razširja germanizacijo, zakaj slovensko prebivalstvo, ki je samo terejalsko, ne pa tudi narodno zavedno, nima ne volje ne eneržije se upirati germanizaciji.

Ce poje tako naprej, bo gorenjska dolina od Jesenice do Belepeči v nekaj desetletjih bržas pa še prej, popolnoma izgubljena za slovenstvo.

Nemci računajo s tem, da vso govorstvo in delajo že priprave, da bi predali še dlje na jug.

Zumaj na Nemškem se je ustavilo veliko podjetje, ki se imenuje »Deutsch - Österreichische Verwertungs - Gesellschaft für Immobilien und Industriewerte in München«. Ta družba se opira na denarno mogočne banke in ima na svoji strani prve nemške finančnike. Ustanovljena je bila po inicijativi iz Avstrije, z njo so avstrijski Nemci poklicali kapital iz

Nemčije za boj zoper avstrijske Slovane.

Ta družba se hoče zdaj lotiti Gorenjske in z nakupovanjem slovenskih zemljišč utrditi moč nemščine na Gorenjskem. Različni posestniki, katerih neprimičnine bi se dale prodati Nemcem, so dobili pisemo naznani, da pride v kratkem zastopnik te družbe na Gorenjsko kupovat posestva. Seveda obeta družba dotičnim posestnikom, da jim za njih imetje preskrbi prav dobre cene. Predvsem se hoče lotiti Bleida.

Sistematično nakupovanje slovenske zemlje — to je že dolgo let stremljenje avstrijskih Nemcev, ki veda, da na ta način najhitreje in najzanesljiveje dosežejo svoje name. V to svrhu so ustanovili Nemci svojo »Südmarko«, ki pa vzlije subveneji iz državnih sredstev ne morenosti storiti, ker ji nedostaje sredstev. Zdaj je posegel vmes kapital iz Nemčije — in zdaj je boj nevarnejši.

Kdor količka pozna razmere, ta ve, da je Gorenjsko ubraniti tega nemškega navala samo z naporom največje eneržije. Ta pa se mora v ljudstvu še vzbudit. Tisti, ki imajo to ljudstvo v rokah, pa se niti ne zemnijo za to svojo dolžnost in samo skrbe, da ohranijo to ljudstvo v terejalu.

Socialna vprašanja.

O pomenu štetja poklicev in obratov za socialno politiko.

Štetje poklicev in obratov, ki se vrši obenem z ljudskim štetjem v vsemi državah vsakih deset let, pomeni zaznamovanje gospodarskih moči dotičnega naroda, oziroma v dotični državi živečih narodov. Primerjanje s preteklostjo omogoča določiti, koliko je narodno-gospodarstvo pridobilo ali izgubilo. Kakor vodi trgovce svoje knjige, da si napravi račun o svojem kupčičkem delovanju, tako potrebujejo vlade in narodi statiške, da dobe jasnost o temeljih in uspehih gospodarskega dela.

Statistika o poklicih nam kaže, kako je prebivalstvo razdeljeno na posamezne poklice, in, v kolikor je to odvisno od poklica, kako je prebivalstvo razdeljeno na s o c i a l n e plasti. Interesi prebivalstva so po poklicu in socialno razdeljeni. Zato je velikega pomena, da se pozna, kako močno je

stanje prebivalstva v posameznih poklicih, kako rase ali nazaduje, katere skupine po starosti so zastopane v posameznih poklicih, koliko je teh pripadnikov raznih poklicev poročenih in neporočenih, koliko članov imajo njih rodinne in končno, kako se pripadniki vsakega stanu dele po socialnih plasteh (na samostojne podjetnike, uslužbence, delavce itd.) Celo vero se upošteva. To vse skupaj omogoča, da si napravimo natančno sliko o sestavi in socialni razdelbi posameznih poklicev. Vsled tega moreno se izkazuje, da se more pregledati mala trgovina. Upoštevati se mora tudi domača obrtovalnost, njen obseg in njene razmere. Velika posornost se posveča obrtniškemu osobju, ki je sestavljeno iz raznovrstnih trgovskih, tehniških, umetniških in obrtniških poklicev. Sloji, ki tu bolj kot pri kmetijstvu označujejo velikost in prodejstvo moč obratov, se natančno izkazujejo. Vsi ti podatki izkazujejo v skupnosti napredek v trgovini in obrtnosti in osvetljujejo različna trgovska in obrtno-politična vprašanja, za katerih rešitev je največkrat treba socialno-političnih redib.

K metijska in gospodarska obrtna statistika podaja kar je najvažnejše za presejanje kmetijskih in gospodarskih razmer. Bavi se z lastniki obratov in z njih osebnimi razmerami, še bolj pa z obrati samimi. Obrate razločujejo po njih velikosti, da se spojni veleposetstvo, kmetije, mala posestva in najmanjša posestva. Dožene se, koliko dotičnega sveta je last obdelovale, koliko ga ima v najemu in kako ga uporablja, ali kot njive, ali travnike, pašnike itd. Tudi vinogradi in gozdji se natančno zaznamujejo in končno se tudi še dožene, kolik del sveta se sploh ne kultivira. Pri njivah se posebno izkazuje, s čim so posejane, ali z raznovrstnim zrnjem, s krompirjem, s sladkorno peso itd. To daje pravo podlago vsem razpravam o kmetijskih razmerah in vsem določbam, ki se tičejo kmetijstva, posestnih razmer in nasajenja zemljišč.

Posebna pozornost gre poselskemu vprašanju na deželi. Zato se natančno zabeleži kmetijsko osobje po številu in po svojstvih. Ob sebi je umljivo, da se zapisujejo tudi živali, zlasti tiste, ki se klojijo. V obratne izkaze kmetijstva se postavljajo tudi navedbe o porabi strojev in izkažejo se tudi razni važni postranski obrati kmetijstva, kakor tovarne sladkorja, pivovarne, mlini, žganjekuhi itd.

Trgovina in obrtnost igrata veliko vlogo v narodnem gospodarstvu. Zato je zadal tej cerkvi nov, kako občuten udarec.

V tem oklicu poskuša Tolstoj razkriti notranje gonilne sile ruske revolucije in pojasniti njene posebnosti. V mnogih ozirih je ruska revolucija podobna velikim bojem, ki so jih bojevali drugi evropski narodi pred sto leti, a dva velika razločka je Tolstoj vendar našel.

Prvi razloček je ta, da je boj na Ruskem dosta strašnejši, kakor je bil kjerkoli drugje, ker se je začel pozneje, kakor v ostalih evropskih deželah. Rusi sedaj lahko vidijo in presodijo, kaj so drugi evropski narodi dosegli s svojo revolucijo, in to jih vzpodbuta k najbrezobzirnejšemu boju. Ta vzpodbuda jim daje moč kljubovati vsem oviram, jim kaže pota, po katerih lahko hodijo in uspehe, ki jih bodo rodili njih boji, čim so doseženi nameni.

Najvažnejši razloček pa vidi Tolstoj v tem, da živi v ruskem narodu izza davnih časov, poleg officialne laži kristjanske vere, ki je bila Rusov ranovo tako vepljena, kakor drugim narodom, še neoficialna, krepka, združava kristjanska vera, ki so jo »starci« in »jirodivi« popotniki raznesli med narodom in ki odločilno vpliva na vsa narodova dejanja in nehanja in je vodilo za njegovo vest. Kdor hoče spoznati to vero, mora preštudirati narodne bajke, narodne pregovore in narodne legende. Bistvo te vere je, da so vsi ljudje bratje, da je človek dolžan, živeti za dušo in da je pred stvarnikom vse to nizko in pod-

spodarstvu. Zato ima statistika dolžnost, da dobi o njih natančnih podatkov.

Tudi tu je treba vse dognati glede obrtovalev in njihovih obratov. Pri poslednjih je važno, če so trgovine in s čim kupujejo, ali če so rokodelski in tovarniški obrati in kaj izdelujejo. Obrati s prodajalnami so posebno izkazani, da se more pregledati mala trgovina. Upoštevati se mora tudi domača obrtovalnost, njen obseg in njene razmere. Velika posornost se posveča obrtniškemu osobju, ki je sestavljeno iz raznovrstnih trgovskih, tehniških, umetniških in obrtniških poklicev. Sloji, ki tu bolj kot pri kmetijstvu označujejo velikost in prodejstvo moč obratov, se natančno izkazujejo. Vsi ti podatki izkazujejo v skupnosti napredek v trgovini in obrtnosti in osvetljujejo različna trgovska in obrtno-politična vprašanja, za katerih rešitev je največkrat treba socialno-političnih redib.

zgodni, ako ne bo mogoče dobiti od cesarja za nagodbo pravočasno predsankcije. Ustno pač ne bodega mogla v ta namen poročati cesarju, temuči se zgodil to najbrž pismo. Še vedno se namerava, predložiti nagodbo parlamentom že 16. t. m. Ako pa ne izide do sredne cesarjeve predsankcije, razložita ministrska predsednika obema parlamentoma na podlagi cesarjevega pooblastila ustno glavno vsebino nagodbe.

G r a d e c , 14. oktobra. Na shodu kršč. socijalne zveze v Marijinem Celju je izjavil posl. dr. G e s s - m a n n , da bo kršč. socijalna stranka pritrnila le taki nagodbi, ki se ne zadržira v interesu Avstrije.

Cesarjeva bolezni.

D u n a j , 14. oktobra. Zdravnik so konštatirali, da je bila snočnja noč najhujša za cele cesarjeve bolezni. Zdravnik se trudijo na vse načine, da bi zmanjšali mrzlico ter ohranili cesarja pri moči. Danes popoldne se je temperatura zopet začela stopnjevati, tudi kašelj je napadel cesarja čimdalje huj, vendar je ob 5. uri popoldne z apetitom jedel, nakar mu je precej odleglo. Ob 7. zvečer sta oba zdravnika konštatirala, da je mrzlica popustila ter da srce popolnoma redno deluje. Katar je ostal nespremenjen. Subjektivno in objektivno stanje je bilo potem takem povoljno. (Seveda so te vesti — oficjalne.)

B u d i m p e š t a , 14. oktobra. Urednik »Magyar Hirlap« je imel na Dunaju razgovor s cesarjevim telenskim zdravnikom dvornim svetnikom dr. Herzlon. Na vprašanje: »Ali je cesarjeva bolezen nevarna?« je odgovoril dr. Kerz: »Na to ne smem odgovoriti. Vsekakor pa je pri taki bolezni, kakršna je napadla cesarja, potrebna največja previdnost. Bolnik je 77 let star; v tej starosti je vsaka bolezen z nevarnostjo v zvezi. Upajmo, da bo krepka cesarjeva konstitucija vendar premagala bolezen. Več ne morem povedati.«

Hrvaska in Ogrska.

B u d i m p e š t a , 14. oktobra. Hrvaski ban dr. R a k o d e z a y je danes prišel v Budimpešto ter imel daljše konference z ministrskim predsednikom dr. W e k e r l e j e m o p o ložaju na Hrvaskem. Potem je prišel prvič k seji magnatske zbornice.

Nagoda.

D u n a j , 14. oktobra.

Danes so

predložili cesarju vsi nagodbeni

načrti. Oba ministrska predsednika

sta se posvetovala o tem, kaj naj se

postavljajo na Hrvaskem. Potem je prišel

prvič k seji magnatske zbornice.

stoječih russkih delavcev-socialnih demokratov, a to so vendarle posamezni, ki ne pričajo nič proti Tolstemu.

Tolstoj je brez dvoma najpopolnejši reprezentant russkega kmečkega naroda. Kdor čita njegove spise, ti-

stemu se zdi, kakor da sliši dihati rusko zemljo. Kadar govori Tolstoj o razmerah russkega kmeta, takrat ne spušča metafizičnih raket, kakor v svojih verskih spisih, takrat je realen in praktičen. In kdo je danes na Ruskem bolj kompetenten, goroviti o religioznom gibanju med russkim narodom, kakor Tolstoj, največji apostol hravnosti, kar jih živi?

Po Tolstega izvajanjih je gredo, da se pripravlja na Russkem verska reformacija, ki jo oznanjajo planeni revolucije.

Tolstoj sam je eden glavnih faktorjev tega gibanja. Več let je tega, kar je bil Tolstoj, ta velikan kot pisatelj in mislec, iz ruske cerkve izobčen. Takratni minister Sipjagin je s tajno okrožnico odredil, da v slučaju Tolstega smrti ne sme noben russki duhovnik opraviti pri njem karkršnih koli cerkevnih obredov.

Ruska cerkev je bila sužnja russke avtokracije in je za plačilo smela narod odirati in gomiliti neizmerna bogastva. Z avtokratizmom propada tudi cerkev in bo ž njim tudi propada.

Na njih razvalinah pa zgradi russki narod novo cerkev, v kateri se bo oznanjala narodna vera. Prvi apostol te nove vere je Lev Tolstoj.

Fr. Š.

LISTEK.

Reformacija na Ruskem.

Vzlič svojemu sorodstvu z Rusi vemo še vedno malo o njih in o njihovih razmerah. Sicer nam je podal B. Vošnjak prav dobro knjigo, toda v njej so slike razmere, kakršne so bile pred rusko-japonsko vojno. Od tedaj pa so se vse razmere bistveno predragocile, saj je vojni sledila revolucija.

Pri nas ima le malokdo jasne pojme o ruski revoluciji in zato ni zameriti, da si ljudje marsikat ruski pojavijo čisto svojevoljno tolmačijo in da zaidejo včasih v uprav gorostasne zmote. V Rusiji je toliko raznovrstnih elementov, ki so zapadni kultični čisto tuji, da jih je silno težko prav umeti in njih pojave prav tolmačiti.

Doslej nisem v evropskih časopisih še nikjer čital o velevažnem gibancu, ki bo brez dvoma v veliki meri vplivalo na Rusijo in na njene razmere. To gibanje zna postati celo svečno zgodovinskega pomena in se lahko imenuje: ruska reformacija.

Opozoril je Evropo na to resen, svarilen, proročki glas iz Rusije same. Oklic na ruski narod, ki ga je pisal Tolstoj in ki se imenuje »Ne ubijaj nikogar«, bo zahteval v bodoči zgodovini ruske reformacije posebno poglavje. Dejstvo, da je izključen na vseh vlastnic vse nasilnostim

</div

Zagreb, 14. oktobra. Predsednik hrvaškega sabora dr. Medaković je izjavil nekemu dopisniku, da se ne more že sedaj reči, kako stališče zavzame hrvaška delegacija napravna nagodbi, ko še niti znane niso podrobne določbe nagodb. Na vprašanje, ali je resnična vest o paktu z zastopniki ostalih nemadžarskih narodnosti, je odgovoril dr. Medaković, da o kakem paktu še govora ni. Istotako je zanimal kompromis med ogrsko vlado in hrvaško koalicijo.

»Hrvatska« poroča iz merodajnega vira, da ban Rakoczy v najkrajšem času odstopi. Na njegovo mesto pride baje pravi Madžar kot kraljevi komisar.

Veliki župan belovarski Georgievic je odložil svoj mandat v skupnem državnem zboru.

Srbška skupščina

Belgrad, 14. oktobra. Danes se je zopet sestala skupščina. Pred konstituiranjem je podal posl. Pečić v imenu mladorkraticev sledenčo izjavilo: »Vsi še stojimo pod vtiškom krvji, ki je tekla nedavno v Belgradu. Ker pa je prišel pred nas minister notranjih del, čigar roke so oškopljene s to krvjo, moramo mu zaklaciati: »Proč z morilcem!« — Opozicija je burno pritrjevala, dočim so pristaši vladne stranke že med izjavci delali razjarjene medkllice. Potem se je vršila volitev predsedstva. Za predsednika skupščine je bil izvoljen staroradič Ljuba Jovanović, na se za podpredsednika pa istotako staroradič Kosić in Stojković.

Italija in Turčija.

Carigrad, 14. oktobra. Turški časopisi razglasajo, da je sultan podelil italijanskemu kralju red »Hanedani al Osman«. Oficijozno se k temu priponima, da to izredno odlikovanje dokazuje odkritosrečno prijateljsko razmerje med Turčijo in Italijo.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 14. oktobra. Oficijalno se razglasila imenovanje juštih nadzornikov za tri macedonske vilajete, in sicer je imenovan za Bitolj Mustafa Nedim paša, za Solun Avramaki efendi in za Kosovo Mihail Latife efendi. Zadnjih dva sta kristjana.

Sofija, 14. oktobra. Predsednik balkanskega odbora v Londonu, Noll Burton, je odpotoval v spremstvu dveh angleških časnikarjev v Solun.

Belgrad, 14. oktobra. Turška vlada je sporocila zastopnikom velesil, da sta zadnje dni zopet dve bolgarski četi prišli čez turško mejo.

Prava splošna volilna pravica na Nizozemskem.

London, 14. oktobra. Nizozemska vlada je predložila obema zbornicama zakonski načrt za premembu ustaw. Upelje se splošna volilna pravica, a tudi ženske dobe aktivno in pasivno volilno pravico.

Dnevne vesti

v Ljubljani, 15. oktobra.

Pristavska mesta v Postojni, v Ptuju in v Slovenskem Gradcu se pri zadnjih sodnih imenovanjih niso izpolnila, dasi je imela justična uprava več izprašanih avskultantov na razpolago, ki čakajo že več nego eno leto na imenovanje. Predvsem bi moral tu priti v poštev štirje slovenski avskultanti, ki so že zdavnata položili sodni izpit, in sicer Vehovar in Meninger v Ljubljani, dr. Kalan v Novem mestu in Žemljici v Mariboru. No, vse te štiri je justična uprava preterila, ne mora iz stvarnih razlogov, marveč zgolj iz političnih ozirov. Postojna, Ptuj in Slovenski Gradec spadajo med boljša mesta in po sodbi graških gospodov morajo vsa boljša mesta zasesti Nemci; to velja zlasti za spodnjetajerska mesta, ki jih kakor Nemci, tako tudi justična uprava smatra za nemško posest. Za Ptuj in Slovenski Gradec slovenski avskultanti torej eo ipso ne pridejo v poštev, a tudi Postojna se zdi merodajnim krogom v Gradcu za predobro, preudobno mesto, da bi je kratkim potom smel zasesti kak Slovenec. Ker za Ptuj in Slovenski Gradec ni bilo sposobnih nemških prosilcev, je justična uprava imenovanje za ti dve mesti enostavno odložila samo v svrhu, da napravi med tem časom nekaj takozvanih kurzovcev sodni izpit, s katerimi potem lahko zasede omenjeni dve mesti. Pristavska služba v Postojni pa se ni to pot oddala zato, ker bi radi na to mesto spravili znanega Stöckla, ki mu v Črnomlje ne ugaja. Prvotno je bil načrt, da dobi Stöckl mesto adjunkta v Ljubljani; ker se pa ta nakana vsled čeječnosti slovenskega časopisa in vsled intervencije slovenskih poslancev ni posrečila, hčelo sedaj Stöckla spraviti v Postojno. Ce pride kak slovenski uradnik v

Črnomelj, mora leta in leta čakati, preden dobi kakšno ugodnejše mesto. No, Stöckl ni tam niti pol leta, a je že bil v kombinaciji za Ljubljano in je sedaj zopet v kombinaciji za Postojno. Tako protežira justična uprava Nemce, dočim izprašanim slovenskim avskultantom niti ne privošči bornega kraha sodnega adjunkta! Potem se pa pritožujejo, da ni slovenskega naraščaja pri sodiščih in da zato morajo na Slovenskem nastavljati Nemce, ker ni Slovenec! Kdo izmed Slovencev pa bo v takšnih razmerah vstopil v sodno službo? Ni se potem čuditi, da si vsak Slovenec preje dobro premisl, preden vstopi pri sodišču, kjer merodajni krogi skrbe na vse načine, da se mu zagreni itak težavnna služba. V takšnih razmerah tudi nikogar ne more osupniti dejstvo, da je v okrožju graškega nadodišča v celiem jedva 20 do 30 slovenskih pravnih praktikantov in avskultantov, dočim je Nemec bližu ali celo nad sto. Kakšna perspektiva je to za nas Slovence, nam pač ni potreba še posebe razlagati. Ako bo še slo takoj naprej, bo neizogibna posledica tega, da bodo v doglednem času vse slovenske pokrajine preplavili nemški uradniki in da bodo celo pri naših sodiščih na Kranjskem tvorili pretežno večino Nemci in nemškutarji. Zdi se nam, da slovenski poslanci temu za naš narod velevalnemu in perečemu vprašanju posvečajo veliko premalo pozornosti in skrbi, zato jih pozivamo ob enajsti uri, naj se zganejo in store svojo dolžnost!

Postanec Pogačnik je v nedeljo na shodu klerikalnega političnega društva za radovljški okraj govoril o nagodbi z Ogrsko. Z občudovanja vredno odkritočnostjo je povedal, da bo nova nagodba, ki jo vlada jutri predloži državnemu zboru, taka, da bo obsojalo časopisje in parlament z ogorenjem, da bo pa ministriki predsednik Beck vse stranke zanje pridobil s koncesijami. To se pravi: ministriki predsednik Beck bo stranke podkupil, da bodo izdale koristi prebivalstva. Tudi mi se bojimo, da bo tako. Na vsak način je Pogačnikovo priznanje dragoceno. Iz njega vidimo, da smatra klerikalna stranka nagodbo za škodljivo in pogubno — pa bo vzlie temu zanje glasovala, bomo vedeli, da je od vlade podkupljena.

Dr. Krek v Kamniku. V nedeljo popoldne je imel dr. Janez Krek v »Kataliskem domu« v Kamniku ob precejšnji udeležbi kmetov iz okolice ustanovni shod okrajne kmetske zvezze. V obljubah je visoko nadkrilil najsmelježje želje navzočih kmetov. Oproščal je kmetije zemljiškega davnika in prav po gorjansko hujškal na gospodo in škrice, pri čemur je vihal rokave in stiskal pesti, češ, mi že počakemo gospodi, kako trda je kmetka pest. Zraven druge gospode si je privoščil tudi barone t. j. najnovješje klerikalne zavezničke, rekoč, da postajajo že bolj ponizni in mehki, a mi jim bomo že pokazali ter povrnili gorje, katero so nam iz graščin prizadeli. — Slikal je v pestrih bojah udobno življenje jare gospode, ki uživa vse mogoce naslade, ter primerjal isto s trudopalinim življenjem kmeta. Seveda je omečil srce slehregna navzočenca, tako tudi nekega liberalca, da je dr. Krekovim izvajanjem živahn z rokami plorskal, za kar jo je pa kmalu skupil pri nekem medkljiku glede šol. Napadal je Krek vehementno tudi kmetijsko šolo na Grmu, o kateri je trdil, da vzgojuje same finančarje in dacarje in da je popolnoma odveč, češ, da je on poslal tri bogoslove na Predareško v svrhu proučevanja tamožnje vzorne živinoreje in krasno racionalno uravnavnih planin. Prišli so baje nazaj polni občudovanja in navdušenosti, ter bodo gotovo mnogo koristili svojim bodočim župljanom. Naglašal je dalje krišt božjih potov v Rim in Lurd, kjer človek med potjo toliko vidi in koliko njih se je okoristilo (!) s skrušnjami, ki so se jih nabavili grede na Višarje. V mislih je moral imeti dekleta, ki se vracačo z božjih potov res blagoslovilne, tako, da imajo o določenem času — kaj zibati. Nočem dolgočasiti bralcev z nadaljnimi izvajanjemi sv. pisma, pač pa je čudno, da smoje klerikalne korifeje nekaznovano hujškati nevedno ljudstvo. Le naprej s takim izobraževalnim delom, a pomnijo naj, da kdor veter seje, žanje vihar. Il tempo è galantuomo!

Katoliška kritika. Znani slovenski novelist dr. Ivo Šorli je pred kratkim izdal novo knjigo »Novele in črtice«. Vsakdo, ki je čital Šorlijeve spise, ve, da piše vedno strogo dostojno, a nikdar lasečno. Tudi v »Novele in črtice« — naj že kdo sodi o njih umetniški vrednosti tako ali tako, je postal zvest svojemu principu: nikjer ne prekorči strogo zaznamovanih mej dostojnosti, dopustnosti in nравnosti. Seveda molitvena knjiga vkljub temu njegove »Novele in črtice« niso, no, to zadostuje katoliškim kritikom, da izreko v knjigi svoj anathema in da proglaše, da je od — hudiča. Celovski »Mir« priobčuje o

Šorlijevi knjigi to-le »duhovito kritiko«: »V oceno se nam je uposlala knjižica, ki jo je spisal dr. Šorli. Kot tako navajamo samo besede nemškega pesnika: Weh wenn die Kunst den heiligen Fels verliess, — Aus dessen Fuss des Lebens Ströme brechen! — Weh wenn die Kunst das ew'ge Licht verliess und lachend wandelt an der Unzeht Bächen! — Gorje, če začnejo sinovi katoliškega naroda tako pisati in če se inteligenca naslaja in napaja na takih spisih.« — To so literarni kritiki, ti katoliški žurnalisti, da je veselje! Če bi vse šlo po njihovi volji, bi se v slovenskem jeziku smeles pisati samo molitvene knjige, ali še kvečjemu kakšno »življenje svetnikov«. Kaj bi bilo z našo literaturo, če bi o nej odločevali takšni celotje! No, hvala bogu, Tomaž Hrenovi časi se že zdavnata prešli in se ne vrnejo nikdar več!

Občinske volitve v Kostanjevici, ki so se vršile dne 27. avgusta t. l. z zmago narodno-napredne stranke, je c. kr. deželna vlada potrdila, obenem pa zavrnala pritožbo S. L. S., katero sta vložila nadporočnik Sever in notar Hafner s svojimi kimaveci. V svoji tozadnji rešitvi imenuje politična oblast omenjeno pritožbo kot deloma nedopustno in deloma neutelejeno ter odločno zavrnala vsako nadaljnjo pritožbeno postopanje, kar posebno znači, kakih sredstev so se posluževali ti ljudje v celiem volilnem boju. Klerikali so si pač povsod enaki. Čez 16 strani samih neresnic, natočevanj, namigavanj in pavšalnih sumničenj napram pristašem narodno-napredne stranke so nagromadili v svoji pritožbi. Kakor so ob času volitve begali ljudstvo z najrafiniranjejšimi izmišljotinami, tako so v pritožbi pri vladi denuncirali in podložili obrekovali župana Gobčnika, gostilničarja Bučarja in druge naprednjake. In glej, dokazali niso niti ene trditve ter se s tem vsej javnosti predstavili kot nedosežni lažniki in obrekovalci. No, g. nadporočnik Sever je kot poglavar svoje zmešane črede dobil strašansko hudo poper od politične oblasti, kar znamenuje neizbrisno blamažo cele njege maloštevilne stranke. Nič jim niso pomagale dolgovezne Hafnerjeve reklamacije, s katerimi se je skušalo napredno učiteljstvo spraviti ob vsaku volilno pravico v prvem razredu, nič pomagala gnojnjica v »Slovencu« in volilnem oklicu, ki se je neprestano izlivala na napredne meščane, kakor tudi nič izdalo kislo zavoško vino in sladke besede mogočnega Otmarja. Teperi so bili 27. avgusta takoj, da se zlepša ne bodo upali javno nastopiti. Končno pa še takaj zašnica od merodajnih oblasti. Upamo in pričakujemo, da se bosta Otmar, kakor tudi Matevž po tako hudi lekejih vendar spamečovala in zanaprej opustila tako neumestno gonjo zoper ljudi, ki jim niso prizadeli nikake krivice.

Lepi časi. Kakor posnamemo iz »Učit. Tovariša«, se naprednemu učiteljstvu nudijo zares lepi časi. Duševina se je vrgla z vso silo po učiteljih in hoče mahoma vse podjarmi. Posebno po nekaterih krajih počnejo z učitelji tako, kakor z največjimi hudodeleci. V Rudniku pri Ljubljani n. pr. že dolgo z učiteljem Petričem uganjajo naravnost škandalozne burke. Voditelj vseh teh klerikalnih napadov je tamomnji župnik Slibar, ki je postal za zaslugu na tem polju celo krajni šolski nadzornik. Šolske oblasti zares skrbe za šolo in učiteljstvo! Nedavno je župnikov pomagač-meznar — napisal z velikimi črkami na šolo: Ivan Petrič je — Bik! Ivan Petrič je — hudič! Tako lepo skribi krajni šolski nadzornik Slibar za ugled učitelja. Pa to ni edin slučaj. Tudi drugod postopajo z učitelji prav barbarsko. V kratkem se bodo pralo perilo dveh klerikalnih krajnih šolskih svetov, kjer so učitelje dejansko napadli pri sejah. Lepe razmere so zavladale pod patronanco nemško-klerikalne zvezze. Odsek učiteljev hoče izbrati vse to lepo gradivo in pride v duhitečem škopu povito pred državnim zborom. Mi hočemo dotično akcijo dostojno podpreti, da bodoemo osvetili vse škandalozno postopanje naše klerikalne vlade, katera je vsega kriva. Gospodine Schwarz v vladni palači naj ne misli, da bodoemo mirnodušno gledali, kako prikriti izroča Kranjsko šolsko vplivu klerikalizma in Jegličevega despotizma. Še ni vseh dñi konč! Preskrbeti hočemo, da ne postane šolstvo na Kranjskem pašalik potop in pijanih blagoslovljencev. Duhovnikom se posebno cede sline, da bi dobili v roke s šolstvom tudi — lepe učitelje. Temu, dobremu ukusu nasladnih gospodov so dale nekatere tercijalske učiteljice same povod. In kdo bi se čudil, če se mlademu kaplanetu ali župniku zdi naravnost nebeško, ko bi lepo vaško učiteljico vodil — v vseh rečeh. Ni preslabia ideja tak idealen zakon! Kakor pa poznamo dostojnost naših učiteljic, tako tudi upamo, da one ne bodo zadovoljne s takimi razmerami,

zato pa jih opominjam, naj se nikjer, prav nikjer ne dajo zapeljati, da bi v najmanjšem oziru pomagale klerikalizmu do veljave. Bodo naj zanesljiva opora moškim tovarišem, ki se bojuje za svobodno šolo in za pošteno eksistenco. To naj nikdar ne moti, da v vladni palači pojego po klerikalnih notah, te note bodo kmalu obledele, zato naj bodo uverjeno učiteljstvo in tudi — slavna vlada. Ti disakordi vladno-klerikalne-nemške zvezze bodo tuamt v neprijetno zveneli, a navsezadnje jim bodo pošlo vse in potem bodo zopet — lepi časi.

Organizacija zagorskih klerikalcev. Tudi v Zagorju ob Savi so se začeli klerikalci gibati. Ustanovili so društvo krščanskih premogarjev, čigar vodja je premogar France Češnovar. Vlada jim je pravila že potrdila. Ustanovnega shoda se seveda niso upali sklicati, ker so se bali narodnih in socijalnodemokratičnih delavcev. Ti naj bodo pozorni, da se klerikalci ne vgnezdijo tudi v Zagorju. Jež je preklic lisico, da ga je pustila v svoj brlog, potem pa jo je jež iz njenega brloga izpodrinil. Tako se je zgodo že v marsikakem kraju, kjer je dobrodošnost naprednjakov dopustila, da so se vgnezdili klerikalci.

Tako znaajo naši poštenjaki! Iz Spodnjega Štajerja se nam piše: V zadnjem času se je posebno mnogo pisalo o celjskem profesorju Fonu. Tudi vaš list prinesel je o tem »mladinoljubu« že par značilnih notic. — Notorično je dokazano, da prof. Fon ni na mestu za vzgojitelja in učitelja. On pa tudi ne pozna takta in kolegjalnosti. O tem bi se dalo še pisati marsikaj. — In lejte, vse to pri naših poštenjih klerikalcih nič ne pride v poštev. Fon jim je vzor-mož! Oni pravijo, — glej »Slovenskega Gospodarja« od 10. oktobra tega leta — da Fon vrši le svojo stanovsko dolžnost in radi tega se ga javno napada! — Höher geht's nimmt!

Značaj velja! Iz laškega okraja se nam piše dne 13. oktobra t. l.: Kakor je vaš list že poročal, bil je dne 7. t. m. izvoljen za zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem svetu Laškega gospod nadučitelj Anton Gurus na Dolu pri Hrastniku ob južni železnici. — Ob tej prilici se je že jasno pokazalo, kaj vzmore organizacija ter kako nujno potrebuje bilo, da se učiteljstvo Laškega okraja — zavedno seveda — sklopilo v svoje društvo. — Vsem naporom in mahnici nemčurjev se ni posrečilo, mestu umrlega Kropje spraviti v okrajni šolski svet moža, ki sicer nosi slovensko ime, dela pa tako, kakor mu naši »Nemeji velé. — Gonus pa je mož povsem na svojem mestu; on bodo se odločno postavil vsikdar za dobrobit svojih sodrugov ter ne bodo zapostavljal tudi svojega naroda rodnih pravic! — Zato pa slava in čast zadnemu narodnemu učiteljstvu Laškega okraja! Ni se izgubljen ta okraj za našo stvar, dokler ima še značajno svoje učiteljstvo!

Pošta v Brežicah. Piše se nam: Kakšne razmere vladajo pri naši e. kr. pošti ženskega spola, naj Vam priča sledenči brzojav, ki je prišel iz Zalca o prilikih odhodnice g. dr. Josipa Strašeka. Ta brzojav se glasi dobesedno: »Slavni Sokol Rann. Nezko gi bilo pustiti druimvo ko je je dana enji v odslavljene troj velicasuno vodir tesnejsi mi pa sam da zvubimo takto imeditnega naprednjaka klicem mi krepak na zdar — Periner.« — Res prav kitajsko! Ali nima gospoštarica, ki je bila nekdaj vneta za slovensko stvar, toliko vpliva na svoje gospodinje, da s slovenskimi strankami slovensko občujejo in si prizadevajo slovenske brzojavne vsaj nekoliko razumljive sprejemati? Sploh pa vladajo na naši pošti razmere, katere bo treba enkrat pojasnit. Seveda bo takrat jo.

Shod v Lonjeru pri Trstu. V nedeljo je govoril državni poslanec dr. Rybar na shodu v Lonjernu pri Trstu. Persifliral je počenjanje mestnega sveta tržaškega, ki hoče ohranjati omahujoči laški značaj Trsta s takimi malimi, kakor odiozni sredstvi, kakršno je sklep, da morajo vse trgovine imeti tudi laški napis. »Pred leti — je rekel g. poslanec — so trdili, da nas niti v okolici ni, se daj to priznavajo; saj je rekel mestni svetovalec dr. Broechi, da na Opčinah smemo delati, kar nam je ljubo, a v Trstu da ukazujejo Lahi. Priča je, da bodo pr

lenjski kmetje le hoteli posnemati ta izgled!

Častno svetinjo za 40letno zvestvo službovanje je dobil višji okrajni živinodravnik Tomaž Wrigler v Krškem.

Novo poštno poslopje v Opatiji. Kakor se je svoječasno že v »Slov. Narodu« omenilo, odločila se je vlada zidati novo poštno poslopje, ker sedanje ne odgovarja opatiskim okolnostim. Kakor hitro se je za ta namen doznao, počela se je v Opatiji tudi gona s strani posameznih oseb, kateri žive v domišljiji, da so one zato tu, da take stvari resujejo, seveda v prvi vrsti na svojo korist, med katerimi osebami se je do sedaj najbolj odlikovala malenkost žida dr. Cohna in pa zastopnikov družbe »Südbahn«, katere posudev v Opatiji »Slatina« nekako zemljišče, katero bi hotelo tej prilikom spraviti v denar, dasi niti najmanj ni primerno za poštno poslopje, nego edino v svrhu, v katero sedaj služi, namreč za Brücknerjeve hleve. Poštno poslopje, kakor menda vsako drugo poslopje potrebuje, če se imeti hočejo suha in zdrava stanovanja, v prvi vrsti suhega zraka, katerega bi pa gotovo manjkalo na prostoru, na katerem se misli po želji dr. Cohna in družbe »Südbahn« zidati poštno poslopje. Ravno na tistem mestu je okolica vlažna, zaprta od vseh strani, tako da se iz poštnega poslopja sploh ne bi drugega videlo, kakor nebo. Ako se pa stvar pogleda še z druge strani, opazil si takoj, da se misli tu storiti velika krivica prebivalcem Opatije. Opatija se razteza, kakor se je svoječasno v »Slov. Narodu« pisalo, od Lipovice (obč. Volosko) in do zadnjih hiš Vašanska (obč. Veprije) to je po prilikom 2^{1/2} kilometra. Sredina po tej meri bi bil po prilikom občinski trg, in sredina bi bil občinski trg tudi glavnega prometa, središče hiš in tudi središče po številu prebivalstva, z eno besedo rečeno, glavni promet vrti se vedno le okoli občinskega trga, kateri je bil tudi z ozirom na centrum Opatije tam postavljen, in na željo prebivalstva. Kakor je pa v vsakem kraju potreben trg v sredini vsakega mesta, mora biti po našem in mislimo po vsakogar mnenju tudi pošta, ki se rabi vsak dan. Vlada bi se moral nekoliko bolj ozirati na zahteve večine prebivalstva, a ne posamezne osebe, katerje napeljujejo vodo vedno le na svoj mlini, kar velja zlasti za Opatijo. Zato opozarjam naše narodne poslance, da se zavzamejo za to stvar. Kar se pa tiče referenta, ki bo z Dunaja poslan te dni v Opatijo, da celo stvar prouči, bi pa bilo potrebno, da mu poklicani faktorji v Opatiji razlože ves položaj.

Kje so tisti, ki vedno kriče za dobrobit delavstva? Iz Opatije se nam piše: Iz Matulj skozi Volosko, Opatijo, Veprinac, Iko do Lovrana se dela že par let električna železnica, katere podjetnik je neki Jakob Ludvik Münn. Ta podjetnik ima od neke strani tako dobro zaslomblo, da mu živ vrag ne more priti do kože radi njegovega brutalnega postopanja proti delavcem. Delavci, katerih dela vedno po več sto pri tej firmi, morajo poleg tega, dā delajo po ves dan kakor črna živina, vedno kadar bi morali plači dobiti, to šele si iskati pri oblastih. Z eno besedo rečeno: pri tem podjetju vladajo za delavce sploh neznosne razmere. In zakaj? Zato ker se za nje sploh nihče ne vzame, ki je za to poklican. Opisali bomo tu samo en slučaj, po katerem naj sodi potem vsak, kako se godi delavec pod podjetnikom Münnem. Ta človek je prevzel celokupno delo električne železnice skozi imenovana mesta. Za kopanje in za razna druga dela je vzel Münn podjetnike, katerimi je vedno sklepalo pogoje. Te pogoji so bili pa vedno taki, da je dosedaj vsak subpodjetnik v par mesecih propal in pustil celo delo ter pobegnil. Tako se je tudi dogodilo z zadnjim subpodjetnikom nekim Josipom Benedetti, kateri je prišel iz Trsta, naročil par sto ljudi in preskrbel orodja in s tem vodil 4 mesece delo še precej dobro. Zadnje čase se je pa ta Benedetti vsako soboto lovil okoli Münn, kateri mu je moral dajati vedno za izplačanje ljudi, in konec vsakega takega letanja je bil, da je morala že večkrat pri izplačevanju delavcev intervenirati policija, ker so delaveci v svoji nevolji včasih pokazali zobe, ko se jim je manj izplačalo, kakor jim je šlo, ali pa se jim sploh nič izplačalo ni. Pretekli teden je izginil, kakor vsi njegovi predniki tudi subpodjetnik Benedetti in prepustil delavce, katere je on vzel na delo, na cedilu, brez plače in sploh brez vsega, Münn pa tudi ni hotel niti cesar vedeti o vsem. Nekaj delavcev je vzel pod svojo režijo, druge je pa čisto navadno odpustil, češ, da nimata za nje dovolj orodja. To vse kaže, kako zvit lisjak je Münn, kateremu je le zato, da kolikor mogoče malo potrosi na škodo seveda svojih subpodjetnikov, a še na večjo škodo delavcev. Veliko se je že storilo dela v tem okraju posebno v Opatiji, ali z delavci pač se ni postopal noben podjetnik,

kakor postopa Münn. A naše okrajno glavarstvo, katero je tu, da take stvari vsaj nekoliko uredi, ne storiti ničesar in delavci so prepričeni edino le Münnovi volji; trumoma dan za dnevom iščezjo pravice, a je ne najdejo, še manje pa najdejo Münn, kateri se bogove kod masti z delavskimi žalji. Zadnji čas bi pač že bil, da kdo od poklicanih faktorjev stopi Münnu na rep.

Nečuven napad se je dogodil v nedeljo v vili Knobl v Opatiji. Stotnik Kirschner se je bil pogodil z inženjerom Sugom glede skupne porabe motorne ladje. Sug pa se je skesal in vsled tega je prišlo med njim in stotnikom Kirschnerjem do ostrega prekanja. Posledica tega je bila napoved dvoboja. Ali inženier napovedi ni sprejal ali ni prišel na določeno mesto ali kaj se je sploh zgodoval, še ni znano. Pač pa je stotnik Kirschner prisel v nedeljo ob 6. uri zjutraj v sobo inženiera Sugha v vili Knobl. Sug je spal, stotnik pa ga je na padel in mu s sabiljo zadal več težkih ran na rokah in na glavi. Poklicani združnik je ranjence obvezal in konstatiral, da so poškodbe na glavi smrtno varne. Policija je prisrel stotnika, to se pravi, konfiscirala mu je sabljo, ki je bila še v sakravava — oficirja pa pustila lepo v miru. Kaj ni nikogar, ki bi to v državnem zboru spravil na razgovor?

V maki je utonil 3letni Jernej Mesojdec iz Čeone vasi pri Prečni, ki ga ga je pustila mati za hip samega pred hišo.

Ogenj. Strela je udarila v vinsko klet Josipa Mavra v Čeoni pri Zagradu ter v pod Franca Lavriča iz Žužemberka. Obab predmeta sta pogorela do tal. Škode je 1300 K, zavarovalnice pa nobene.

Izvrstni vinski pridelek na Dolenjskem. Iz krške okolice se nam poroča: Kakih 30 let že nismo imeli za vinski trto tako ugodnega vremena, kakor letos. Radi tega smo pridelali veliko izvrstnega vina, o čigar kvaliteti se bodo vinski kupci najbolj prepričali o prilikom vinskih razstav, ki bo v četrtek, 24. t. m. Takrat pričakujemo veliko vinskih trgovcev ob bližu in daleč.

Utonil je v Idriji 76letni Leopold Logar. Živel je kot penzionist v Idriji in se ne ve, ali se je sam usmrtil ali se mu je pripetila kaka nesreča.

Legar se zadnji čas zopet širi v Sovodni pri Celju. Blizu dvajset bolnikov leži na tej bolezni v celjski deželni bolnišnici. Že par let razsaja legar po Sovodni in nje obližju. V radikalno omejitev, odnosno odpravo te kužne bolezni pa se od v to poklicanih činiteljev nič zdane ne storii. Skrajni čas je že, da se za asanacijo tega predkraja celjskega mesta kaj ukrene!

Krščansko - socijalni mladiči. Blizu Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, v kraju mladičnih družb in kršč. socijalnih izobraževalnih društev, so našli nekoga kmečkega fanta ob poti napol mrtvega. Imel je polno ran na glavi, katere mu je zadal neki fant z nožem. Ranjenec bo moral prestati težko operacijo in je zelo dvomljivo, če bo ozdravel.

Pobegnil je iz Poljčan zalagatelj delniške pivovarne Janez Mlakar in si baje odnesel seboj mnogo denarja delniške družbe. Proti Mlakarju so se ljudje že delj časa pritoževali, da je hud nemškutar in da zabavljajo čez Slovence, kjer le more.

Otroci začigali s cigaretami. Pri Sv. Lovrencu pri Mariboru so začigali cigarete kadeči otroci gospodarsko poslopje Mihaela Viltušnika, da je pogorelo do tal.

Prijeti tatici. V Mariboru so prijeti nevarni tatici 17letno Jožefo Pepelnik iz Rošpoha in 26letno Katarino Lah iz Čadrama pri Konjicah.

Poskušen samomor. V Mariboru je spila žena železniškega ključnica Teresija Kolar četrtek litra jesihove esence. Hitro poklicani združnik jo je rešil smrtni. Kolar se je zastrupila, ker se je bala sodne rubežni.

Sirovina. V Mariboru je neznan lopav dvena krogama vtrnjarja Vidgaja vimena tako razrezal, da so ju moraliti pobiti. Nad čim vsem imajo ljudje veselje!

Nesreča pri stiskalnici. V Leitersbergu pri Mariboru so ponoči stiskalni grozdje. Stiskalnica pa ni bila pravilno »obešena«, vsled tega se je drog izmaznil ter se je kamen odvrtel s tako silo, da je drog udaril v bližini stojecega čuvaja H. Glaviča ter mu odtrgal pol obraza. Umrl je že na potu v bolnišnico.

V gnojnici je utonil pri Sv. Nikolaju na Dravskem polju enoletni sin delavca Partliča, ko ni nihče pazil nanj.

Pogorelo je v Ptuju skladisč usnjarija Piricha.

Komolec je zmečkal v Št. Vidu na Glini stroj za rezanje slame Ludviku Visterniku. Moral je v bolnicu.

Novo poštno poslopje v Opatiji. Kakor se je svoječasno že v »Slov. Narodu« omenilo, odločila se je vlada zidati novo poštno poslopje, ker sedanje ne odgovarja opatiskim okolnostim. Kakor hitro se je za ta namen doznao, počela se je v Opatiji tudi gona s strani posameznih oseb, kateri žive v domišljiji, da so one zato tu, da take stvari resujejo, seveda v prvi vrsti na svojo korist, med katerimi osebami se je do sedaj najbolj odlikovala malenkost žida dr. Cohna in pa zastopnikov družbe »Südbahn«, katere posudev v Opatiji »Slatina« nekako zemljišče, katero bi hotelo tej prilikom spraviti v denar, dasi niti najmanj ni primerno za poštno poslopje, nego edino v svrhu, v katero sedaj služi, namreč za Brücknerjeve hleve. Poštno poslopje, kakor menda vsako drugo poslopje potrebuje, če se imeti hočejo suha in zdrava stanovanja, v prvi vrsti suhega zraka, katerega bi pa gotovo manjkalo na prostoru, na katerem se misli po želji dr. Cohna in družbe »Südbahn« zidati poštno poslopje. Ravno na tistem mestu je okolica vlažna, zaprta od vseh strani, tako da se iz poštnega poslopja sploh ne bi drugega videlo, kakor nebo. Ako se pa stvar pogleda še z druge strani, opazil si takoj, da se misli tu storiti velika krivica prebivalcem Opatije. Opatija se razteza, kakor se je svoječasno v »Slov. Narodu« pisalo, od Lipovice (obč. Volosko) in do zadnjih hiš Vašanska (obč. Veprije) to je po prilikom 2^{1/2} kilometra. Sredina po tej meri bi bil po prilikom občinski trg, in sredina bi bil občinski trg tudi glavnega prometa, središče hiš in tudi središče po številu prebivalstva, z eno besedo rečeno, glavni promet vrti se vedno le okoli občinskega trga, kateri je bil tudi z ozirom na centrum Opatije tam postavljen, in na željo prebivalstva. Kakor je pa v vsakem kraju potreben trg v sredini vsakega mesta, mora biti po našem in mislimo po vsakogar mnenju tudi pošta, ki se rabi vsak dan. Vlada bi se moral nekoliko bolj ozirati na zahteve večine prebivalstva, a ne posamezne osebe, katerje napeljujejo vodo vedno le na svoj mlini, kar velja zlasti za Opatijo. Zato opozarjam naše narodne poslance, da se zavzamejo za to stvar. Kar se pa tiče referenta, ki bo z Dunaja poslan te dni v Opatijo, da celo stvar prouči, bi pa bilo potrebno, da mu poklicani faktorji v Opatiji razlože ves položaj.

Kje so tisti, ki vedno kriče za dobrobit delavstva? Iz Opatije se nam piše: Iz Matulj skozi Volosko, Opatijo, Veprinac, Iko do Lovrana se dela že par let električna železnica, katere podjetnik je neki Jakob Ludvik Münn. Ta podjetnik ima od neke strani tako dobro zaslomblo, da mu živ vrag ne more priti do kože radi njegovega brutalnega postopanja proti delavcem. Delavci, katerih dela vedno po več sto pri tej firmi, morajo poleg tega, dā delajo po ves dan kakor črna živina, vedno kadar bi morali plači dobiti, to šele si iskati pri oblastih. Z eno besedo rečeno: pri tem podjetju vladajo za delavce sploh neznosne razmere. In zakaj? Zato ker se za nje sploh nihče ne vzame, ki je za to poklican. Opisali bomo tu samo en slučaj, po katerem naj sodi potem vsak, kako se godi delavec pod podjetnikom Münnem. Ta človek je prevzel celokupno delo električne železnice skozi imenovana mesta. Za kopanje in za razna druga dela je vzel Münn podjetnike, katerimi je vedno sklepalo pogoje. Te pogoji so bili pa vedno taki, da je dosedaj vsak subpodjetnik v par mesecih propal in pustil celo delo ter pobegnil. Tako se je tudi dogodilo z zadnjim subpodjetnikom nekim Josipom Benedetti, kateri je prišel iz Trsta, naročil par sto ljudi in preskrbel orodja in s tem vodil 4 mesece delo še precej dobro. Zadnje čase se je pa ta Benedetti vsako soboto lovil okoli Münn, kateri mu je moral dajati vedno za izplačanje ljudi, in konec vsakega takega letanja je bil, da je morala že večkrat pri izplačevanju delavcev intervenirati policija, ker so delaveci v svoji nevolji včasih pokazali zobe, ko se jim je manj izplačalo, kakor jim je šlo, ali pa se jim sploh nič izplačalo ni. Pretekli teden je izginil, kakor vsi njegovi predniki tudi subpodjetnik Benedetti in prepustil delavce, katere je on vzel na delo, na cedilu, brez plače in sploh brez vsega, Münn pa tudi ni hotel niti cesar vedeti o vsem. Nekaj delavcev je vzel pod svojo režijo, druge je pa čisto navadno odpustil, češ, da nimata za nje dovolj orodja. To vse kaže, kako zvit lisjak je Münn, kateremu je le zato, da kolikor mogoče malo potrosi na škodo seveda svojih subpodjetnikov, a še na večjo škodo delavcev. Veliko se je že storilo dela v tem okraju posebno v Opatiji, ali z delavci pač se ni postopal noben podjetnik,

Čebelnih panjev steje štajerska dežela 107.000 in stoji s tem številom na tretjem mestu v monarhiji.

Vlak se je raztrgal. V nedeljo zvečer se je med postajama Neumarkt-St. Lambert na Koroškem raztrgal tovorni vlak, ki je peljal proti St. Lambertu. Ko je prvi del vlaka pripeljal na postajo, pridrvel je drugi del, ki ga je gnal stroj od zadaj, s tako silo vanj, da je več voz skočilo s tira in zdrcalo v nižavo, kjer so se kamenuj.

Vzoren socijalnodemokratični voditelj je Filip Ropas v Gorici. Obsoten je bil znova pred goriskim okrožnim sodiščem. Obsoten je bil, da je nasul v Sočo ob podgorški papirnici raznih tvarin, ki so omamile ribe, da jih je mogel poloviti. Rib je bilo za 50 kron. Ropas je bil obsoten na 7 mesecev ječe, po prestani kazni pa pride pod policijsko nadzorstvo.

Prijeti skladisčni tatovi. V Trstu so prijeli 28letnega delavca državne železnice Ivana Slugo iz Podgrada, ki je imel v vreči 25 kg kave, ki je bila ukradena v skladisču državne železnice. Pozneje so aratali 21letnega postavnega paznika na Opčini Viljem Oliviera ter 37letnega železniškega uslužbenca Petra Semiča, ki sta sodeležna tatovina.

Samomor. V Trstu se je vrgel 69letni preuzitkar Blaž Danieli iz okna ubožnice na dvorišču in se tako pobil, da je v par urah umrl. Zmešalo se mu je.

Ljubezni prijatelj. Ogljar Rudolf Delvolič in težak Ivan M. v Trstu sta bila velika prijatelja do nedelje. Tega dne sta kadila vklip Delovličeve cigarete; ko je pa Delovlič prijatelju ponudil dozo, naj si naredi novo cigaret, spravil je tabak in dozo v žep in izginil. V dozi je bila zlata verižica, vredna 80 krov.

Nasilna polučna tatova. V Trstu sta dva tatiča, stara po 25 let, napadla Teresijo Dolnet, ki je imela v roki torbico, in ji to hotela iztrgati. Ker jima je ni hotela dati, sta jo klofutala in vlekla toliko časa na torbico, da se je pretregala. Vendar v polovicu, katero sta odnesla, ni bilo nič denarja, dočim je bilo v drugi poloviciji 35 K.

Narodni dom v Buzetu v Istri so otvorili v nedeljo. Bilo je navzočega na tisoče navdušenega ljudstva iz vseh krajev Istre. Poslancema Spinčiču in Mandiču so se prijale viharne ovacije, pri katerih sta tekmovala kmet in intelligent.

Desetletni morilec. Poročali smo že, da so našli v Pulju infestate Tužaja ustreljenega. Zdaj se pisi od tam, da je Tužaja ustrelil 10letni Ivan Križmanič iz maščevanja, ker je imel z njegovom materto tako intimirano razmerje, da se je deset zdelo preveč. Mladi morilec je že priznal svoj čin.

Povečanje domače tvornice. Kakor nam javljajo, nakanila je kr. povl. tvornica likera v Zagrebu, (prej Fr. Pokorný) že lansko spomlad svojo tvornico z gradnjo novih tvorniških in skladisčnih prostorov povečati, ter se žuje, da se bodo gradili posebni oddelki za blago, ki se izvaja v inozemstvu. Posebno se izvaja njen specialitet, »Pelinkovac Pokorný«, ki je kot želodčni liker v tuzemstvu takor tudi v inozemstvu v vseh slojih najbolje poznani in ki tvornica nanj dobiči čimdalje več naročil.

Znihanje cen mesu. V Zagrebu so znali cene mesu za 4 vin. pri kilogramu. Od 11. avgusta so jih značili že štirikrat!

ško delo ne govore toliko ti vidni prekopi, kakor dejstvo, da so izpeljani celo preko ekvatorja, kar nasprotuje naravnim zakonom; Marsovi prebivalci morajo imeti posebne priprave za vzdiganje vode preko ekvatorja. Ako pa ima Mars prebivalstvo, je to mnogo starejše kakor na naši zemlji, zato je tudi v kulturi in znanosti mnogo pred nami.

* Žensko gibanje na Japonskem. Zadnje čase se na Japonskem nenačadno širi žensko gibanje. Dekliške šole so se podvojile, ženske obiskujejo visoke šole ter postanejo doktorice, učiteljice, pisateljice itd. V vseh velikih mestih so številno obiskovani ženski klubovi. V Tokiju izhaja nekaj časa zelo razširjeni ženski časopis »Žena 20. stoletja«, ki ga izdaja sloveča socialistična pisateljica. U tam a i.

* Kitajski cesar in cesarica proti astronomom. »Universal Gazette«javlja, da sta kitajski cesar in cesarica v dova zelo vznešenirja, ker jima je kolegij cesarskih astronomov sporočil, da se v kratkem pojavi zvezda repatika. Cesars je hotel izdati odredbo, po kateri nosijo za to vest odgovornost sami astronomi in se jim celo zapreti s težko kaznijo, aki zemljeno zadenejo, vsled repatice kake nesreče. No ta odredba pa k sreči ni prišla v javnost in to s posredovanjem princa Čiaja, ki je cesarja in cesarice uveril, da bi tako odredba izvzela veliko vznešenirje med prebivalstvom, ki silno spoštuje in ceni kitajsko astronomijo.

* Angleška poštna statistika. Izvestje angleškega vrhovnega poštnega ravnatelja dokazuje, kako se angleška pošta kolosalno razvita. L. 1906. se je odpeljalo na Angleškem in Irsku 2.804.400.090 pisem, 831.400.000 dopisnic, 189.100.000 časopisov in 104.820.000 svežnjev. V primeri s prejšnjim letom je število odpravljenih predmetov znatno narašlo. Najmanj se je povečalo število odposlanih razglednic, ki so narašle samo za 3.9%. To se tolmači z opuščanjem pošiljanja razglednic, ker je ta sport znatno ponehal. Svežnjev in denarnih pisem, ki se niso mogli dostaviti, je bilo 423.085 in je znašala njih vrednost 660.504 K. Brzojavk se je odpeljalo 89.493.000; poštnih nakaznic pa 102.257.000 in 981.072.000 kronami.

* Po petih letih zopet govor. Jack Posendorfer, ki je že več let v bolnici v Filadelfiji je po petih letih spregovoril prvo besedo in sedaj ga bodo takoj poslali v državno kaznilnico, kjer ostane do svoje smrti. Posendorfer je namreč umoril svojega tasta Henry Gautchyja. Posendorfer je mislil, da bode pri obravnavi oproščen in ko so ga porotniki spoznali krivim umora po prvem redu, je nkrat prenehal govoriti. Zdravnik so potem dognali, da se je pri obravnavi tako prestrašil, da je postal slaboumen in mesto, da bi ga obosodili v smrt, so ga poslali v bolnico za slabumne, kjer bi moral ostati do svoje smrti. Sedaj je neprizakovano pričel govoriti. Sedeč na svojem stolu, se je stresel in vzkliknil: »Sedaj znam zopet govoriti!« Postal je nepopisno vesel in se ni niti malo žalostil, ko se mu povedali, da bode ostanek svojega življenja moral prebiti v ječi.

* Kitajski časopis v Parizu. V Parizu izhaja kitajski časopis pod imenom »Hsin Che Paok« in ima nalogo, delovati za razširjenje modernih idej in reformiranje Kitajske. V Evropi živeči Kitajci ta list prav v vsejtem in zanimanjem bero, pri kitajski vladi je pa vzbudil veliko nesvoj. Kitajski dvor je zaukašal kitajskemu poslaniku v Parizu, naj prepreči nadaljnje izdajanje lista, kar je pa temu seveda nemogoče, kar je tudi sporioči svoji vladi.

* Drage kuhinje. Kuhinja ruskega carja je silno dragocena. Kmalu nato, ko je prevzel vladarstvo, je dal za nekaj predelav in nove oprave 1.600.000 K. Kuhinjska posoda je iz čistega srebra in je vredna ena izmed mnogih ponev 800 K. Robovi štedilnikov in peči za peko so istotno srebrni. V kuhinji je 3000 srebrnih žlič in zlat rož, ki so ga rabili že za časa Katarine Velike. Kuhinjska posoda španskega dvora je istotako jaka in jo cenijo na 300.000 K. Najdragocenejšo kuhinjo ima perzijski šah. Stane nad 20.000.000 kron in je skoraj vse iz zlata. Celo lonci za kuhanje so prevlečeni z zlatom, dočim so krožniki in sklede, ki se rabijo pri mizi, vse iz čistega zlata in posuti z dragimi kamenji. Vanderbiltova kuhinja v Newyorku stane okrog 2.000.000 K. Kalifornski milijonar Ashbury je pa izdal 6.000.000 K, da si je v svoji palaci blizu Filadelfije uredil »primereno« kuhinjo in klet. — Koliko tisoč in tisoč siromakov pa nima niti toliko, da bi napolnili vsaj vsak dan po enkrat lačen želodec sebi in otrokom!

* Število rojstev in smrti v velikih mestih. Na 10.000 prebivalcev se rodijo v Kalkuti 158 otrok. To je najmanjšo število rojstev med vsemi velikimi mesti. V Lyonu se rodijo na 10.000 prebivalcev 180 otrok, v Parizu 188. Ti dve mestni imata med evropskimi mestimi najmanjšo število rojstev. Na Dunaju pride na 10.000 prebivalcev 262 novorojenih otrok, v Londonu 265, v Berlino pa 249. V Kairu se jih rodijo 444, v Aleksandriji 431. V teh dveh mestih se porodi razmeroma največ otrok, ki so pa otroci domačinov. Od evropskih mest je imenovati na prvem mestu Kolin s 359, na drugem pa Rotterdam s 340. Največja umrljivost vlada v Bombaju, kjer pride na 10.000 oseb 544 mrtvec, kar je posledica mnogokratne kuge. Vključ temu umrje v Kalkutti le 317 in v Madrasu samo 438 oseb na 10.000. Največja umrljivost med evropskimi mesti vlada v Madridu, kjer umrje po 295 oseb, potem pa v Moskvi in Petrogradu s 258 oziroma 255 mrtveci na 10.000. Na Dunaju in v Parizu umrje po 175, v Londonu 151, Budimpešti in Pragi pa po 193 na 10.000, dočim se v zadnjih dveh rodijo 270 oziroma 239 otrok na 10.000 prebivalcev. Najzdravejše mesto Evrope in vsega sveta je pa Stockholm, kjer umrje na 10.000 oseb na leto samo 135.

* Najstarejši mornar. »Bill« Macabee, najstarejši mornar ameriške vojne mornarice je nedavno v Filadelfiji obhajal svoj 104. rojstni dan. Vsi veterani so se tem povodom zbrali okrog svojega tovariša. Tovariši so mu tudi prinesli razna darila, in sicer večinoma male zavoje tobaka in razne spomine na kako vojno. Priredili so mu tudi lepo pojedino. »Bill« je vstopil v vojno mornarico pred devetdesetimi leti in je služil na fregati Constitution. Rojen je bil leta 1803. v Baltimore, Md.

Knjigovost.

Grammatik der neuslavischen Sprache. (Einer Vermittlungssprache für die Slaven der österreichisch ungarischen Monarchie.) Verfasst von Iguaž Hošek, Professor an der böhmischen Landes-Oberrealschule in Kremsier. Komisija za zalogu slovenske knjigarne Jos. Gorenjec v Trstu. Cena 2 K. Pisatelj si je postavil namen, ustvariti za Slovane habzburške monarhije skupen posredovalni jezik, kakor ga imajo Nemci v svojem pismenem jeziku. Razloček med nemškimi narečji ni nič manjši, kakor med slovenskimi jeziki, in kakor so Nemci dobili skupen jezik, bi ga morali dobiti tudi Slovani. Poskušalo se je večkrat doosejni na ta način, da bi se eden slovenskih jezikov proglašil skupnim jezikom vseh Slovanov, a posrečilo se to ni, ne le iz naravnih težkoč, nego tudi zaradi nasprotstev, ki vladajo med posameznimi slovenskimi narodi. Pisatelj je mnenja, da je dobiti skupen posredovalni jezik, poleg katerega pa naj vsak narod neguje svoj jezik, samo umetnim potom, kakor so ga dobitili svoj čas Grki in pozneji Nemci, Italijani in Španci. Napravil je za to načrt gramatike. Uporabil je zanje elemente iz severnoslovenskih in iz južnoslovenskih jezikov. Držal se je naslednjih načel: Izgovor skupnega jezika mora biti lajši, kakor je v kateremkoli slovenskem jeziku; ta skupni jezik se mora dati lagile na učiti, kakor vsak drugi slovenski jezik; besedni zaklad je vzet iz češčine in spopoljen z elementi iz drugih slovenskih jezikov. Poskus je vsekakor (zanimiv in smo prav radovedni, kaj poreko naši jezikosloveci.

Vse tu naznanjene knjige in liste se dobivajo v »Narodni knjigarni« na Jurčičevem trgu št. 3.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 15. oktobra. O cesarjevi bolezni se danes poroča, da je zdravstveno stanje za nianso ugodnejše, vendar pa ne знаeti ta niansa še nič, kakor preokret k boljšemu. Cesarja še neprostenamo muči hud kašelj. Včeraj je cesar mnogo delal, zato je bil danes zjutraj precej utrujen, da ni mogel ob določeni uri vstati.

Dunaj, 15. oktobra. Cesar je sprejel danes dopoldne ogrskega kabinetnega načelnika D. a r u v a r y ja v tričetrturni avdijencu.

Dunaj, 15. oktobra. Na borzi se je izdal o cesarjevi bolezni tale buletin: Noč je bila mirnejša, nagnenje k kašlju nezadostno, mrzlica popolnoma prenehal.

Dunaj, 15. oktobra. Splošno se sodi, da se hoče z officialnimi poročili o cesarjevi bolezni prikriti pravo stanje. Zatrjuje se, da ima cesar pljučnico in da je tako slab, da se ne more držati pokonec. Zato je tudi nemogoče, da bi se ga moglo prepeljati na jug, kar bi se gotovo zgodilo, aki bi bolezni ne bila skrajno resna.

Dunaj, 15. oktobra. Dr. Kerzler je danes znova preiskal cesarja ter konstatiral, da se je temperatura zopet povišala. Cesar je danes zelo utrujen in slab.

Dunaj, 15. oktobra. Baron Beck je sprejel danes predsedstvo poljskega kluba — dr. A. b r a c h a m o w i c z a , dr. D a l e m b o i n dr. G l o m b i n s k e g a .

Dunaj, 15. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck je danes sprejel vodstvo krščansko-socijalnega kluba z dr. Gessmannom in dr. Ebenhochom na čelu, ter z njimi konferiral o nagodenem vprašanju. Gessmann in Ebenhoch sta imela preje posvetovanje z dr. Luegerjem. Krščanski socialci so se izjavili napram Becku kategorično, da izmed krščanskih socijalcev nihče ne misli na to, da bi vstopil v ministrstvo.

Dunaj, 15. oktobra. Predsednik Jugoslovanskega kluba deželni glavar dalmatinski dr. Ivčević ne more začetkom parlementarne zasedanja priti na Dunaj. Z ozirom na to je prevzel vodstvo kluba dvorni svetnik dr. Ploj.

Trst 15. oktobra. Pogojanja, da se doseže sporazum glede istreške deželno-zborске reforme med italijansko večino in slovensko majusino, so se razbila. Italijani so odbili vse predlogi hrvaških in slovenskih poslancev glede volilne reforme, češ, da so zanje nesprejemljivi. S tem je onemogočena volilna reforma in nove volitve se bodo vrstile še po starem volilnem redu.

Draždane 15. oktobra. Pogojanja, da se doseže sporazum glede istreške deželno-zborске reforme med italijanskim in slovenskim posredovalnim in posredovalnimi mesto Sveti Jurij. Ferdinand Forte v Trbovljah št. 185.

Odesa 15. oktobra. V Očakovu so včeraj odkrili spomenik Suvorovu v spomin njegove zmage nad Turki pred Kinburnu pred 120 leti.

Soržna poročila. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Uradni kurz dun. borsa 15. oktobra 1907.

Malošesti počit. Dežev. Blag. 1. majski renta 96 15 96 35 2. srebrna renta 98 - 98 20 3. avstrijska renta 86 25 96 45 4. zlata 114 90 116 10 5. ogrska kronska renta 93 - 93 20 6. zlata 111 65 110 45 7. posojilo dež. Kranjske 97 75 18 75 8. posojilo mesta Sveti Jurij 110 40 110 60 9. Zadar 99 30 100 30 10. bos.-herc. železniško posojilo 1902 98 80 99 80 11. řeška dež. banka k. o. 96 - 96 20 12. řeška dež. banka k. o. 96 60 97 - 13. zast. pisma gal. dež. hipotečne banke 99 - 100 - 14. peč. kom. k. o. 102 25 103 25 15. 10% pr. 102 25 103 25 16. zast. pisma Innerst. hranilnice 97 - 98 - 17. zast. pisma ogr. cent. dež. hranilnice 96 75 97 75 18. řeš. ogl. lokalnih železnic d. dr. 98 50 99 50 19. řeš. ogl. lokalnih železnic 99 75 100 75 20. prior. lok. želez. Trst-Poreč 99 90 99 75 21. prior. dolenskih žel. 298 50 294 50 22. prior. juž. žel. kup. 1/4% avstr. pos. za žel. p. 99 20 103 25 23. řeška 149 - 151 - 24. řeška od 1. 1860/4 257 75 261 75 25. řeška 1864 143 75 147 75 26. řeška zem. kred. I. emisijske 273 50 279 50 27. řeška II. emisijske 269 - 275 - 28. řeška ogrske hip. banke 246 50 252 50 29. řeška srbske & hr. 100 - turške 98 75 104 75 30. řeška 181 60 182 60 31. řeška 20. 25 - 22. 25 32. řeška 181 60 182 60 33. řeška 20. 25 - 22. 25 34. řeška 20. 25 - 22. 25 35. řeška 20. 25 - 22. 25 36. řeška 20. 25 - 22. 25 37. řeška 20. 25 - 22. 25 38. řeška 20. 25 - 22. 25 39. řeška 20. 25 - 22. 25 40. řeška 20. 25 - 22. 25 41. řeška 20. 25 - 22. 25 42. řeška 20. 25 - 22. 25 43. řeška 20. 25 - 22. 25 44. řeška 20. 25 - 22. 25 45. řeška 20. 25 - 22. 25 46. řeška 20. 25 - 22. 25 47. řeška 20. 25 - 22. 25 48. řeška 20. 25 - 22. 25 49. řeška 20. 25 - 22. 25 50. řeška 20. 25 - 22. 25 51. řeška 20. 25 - 22. 25 52. řeška 20. 25 - 22. 25 53. řeška 20. 25 - 22. 25 54. řeška 20. 25 - 22. 25 55. řeška 20. 25 - 22. 25 56. řeška 20. 25 - 22. 25 57. řeška 20. 25 - 22. 25 58. řeška 20. 25 - 22. 25 59. řeška 20. 25 - 22. 25 60. řeška 20. 25 - 22. 25 61. řeška 20. 25 - 22. 25 62. řeška 20. 25 - 22. 25 63. řeška 20. 25 - 22. 25 64. řeška 20. 25 - 22. 25 65. řeška 20. 25 - 22. 25 66. řeška 20. 25 - 22. 25 67. řeška 20. 25 - 22. 25 68. řeška 20. 25 - 22. 25 69. řeška 20. 25 - 22. 25 70. řeška 20. 25 - 22. 25 71. řeška 20. 25 - 22. 25 72. řeška 20. 25 - 22. 25 73. řeška 20. 25 - 22. 25 74. řeška 20. 25 - 22. 25 75. řeška 20. 25 - 22. 25 76. řeška 20. 25 - 22. 25 77. řeška 20. 25 - 22. 25 78. řeška 20. 25 - 22. 25 79. řeška 20. 25 - 22. 25 80. řeška 20. 25 - 22. 25 81. řeška 20. 25 - 22. 25 82. řeška 20. 25 - 22. 25 83. řeška 20. 25 - 22. 25 84. řeška 20. 25 - 22. 25 85. řeška 20. 25 - 22. 25 86. řeška 20. 25 - 22. 25 87. řeška 20. 25 - 22. 25 88. řeška 20. 25 - 22. 25 89. řeška 20. 25 - 22. 25 90. řeška 20. 25 - 22. 25 91. řeška 20. 25 - 22. 25 92. řeška 20. 25 - 22. 25 93. řeška 20. 25 - 22. 25 94. řeška 20. 25 - 22. 25 95. řeška 20. 25 - 22. 25 96. řeška 20. 25 - 22. 25 97. řeška 20. 25 - 22. 25 98. řeška 20. 25 - 22. 25 99. řeška 20. 25 - 22. 25 100. řeška 20. 25 - 22. 25 101. řeš

Uradnik, stalno v Ljubljani,
Ište lepo meblovano mesečno
Sobo,
event. z dobro hrano v bližini Zvezde.
Ponudbe z navedbo cen pod „I. Sk.“
na upravnštvo „Slov. Naroda“ do 18.
t. m. 3472-3

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovidnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogojimi, ko nobena druga zavarovalnica Z asti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Vsek član ima po pretekli petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
- - - - vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - - -
Rez. fondi: 38,242.074-78 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 91,936.993-72 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vsekozi slovensko-narodne uprave.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode ceniuje takoj in najkulanteje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdanne podpore v narodne in občinkoristne namene.

Razne prevode
iz nemščine v slovenščino

3523

V prihodnjih dneh otvoritev

„American-Bioscop“
Resljeva cesta 3
(na vogalu sv. Petra ceste).
Veleleganten zavod I. vrste.

cirkularjev, pismen in drugih tiskovin
oskrbi **ceno** izvežban uradnik v tej
stroki.

Naslov v upravnštvo „Slov.
Naroda“

Naročila na kosilo ozir. večerjo

... priznano izvrstna domača hrana, priporoča ...

hotel „ILIRIJA“.

Popoldne ob dveh in po gledališču svete knjana jedila. Izborna štajerska, delenska (cviček), metliška in istrijanska priljubljeni vina in pa sedaj izvrstno marčno pivo iz Združenih pivovaren Žalec in Laški trg ter izvirno plzenjsko pivo.

?? Točna in poštenska postrežba ??

Obilega obiska vladno prosi 3524-1

Fric Novak, hotelir.

P. n. naročniki imajo v kavarni za vse igre znižane cene!

POKORNEGA

PELINKOVEC
Najboljši želodčni liker
sveta.

Od zdravniških avtoritet
priporočen kot ugoden, tečen
in želodec jačajoč

čistii bljuni destilat.

Ekspotira se na vse kraje sveta.
Odklikovan s 60 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami.

Dobiva se povsod.

Zastopnik za Kranjsko:

FRAN REMIC, Ljubljana.

!!Opomba!!

Izvrsten glas našega elizira „Pelinkovca“ dal je povoda, da naša konkurenca prodaja pod istim ali sličnim imenom slabšo — **često zdravju škodljive** — pižeče. Radi tega pazite na našo **z zakonom zavarovanem vinjetu** in zahtevajte izvrečeno

529-1

Pelinkovac Pokorný.

Vse ostalo naj se kot ponaredba zavrne.

Edini proizvajalec:

Kralj. povl. dion. tvornica likera
preje FRANJO POKORNÝ,
Zagreb.

Ustanovljeno 1862.

Anton Šarc

v Ljubljani Sv. Petra cesta 8.
izdelovanje perila in oprem za neveste.

Inventurna prodaja
dokler bo kaj za loge
po silno znižanih cenah.

Izbrani vzorec švicarskih vezenin, damskega perila, moških sraje, posamezni namizni prti, serviete, brisače in drugi predmeti.

Prevzemam vseh vrst perilo za izdelovanje ob cenem zaračunanju.

Svetlolikalnica

Ljubljana, Kolodvorske ulice štev. 8.

Svetli blešč ovratnikov in manšet daje perilu lepoto in trikratno trajnost nasproti navadnemu svetlemu likanju.

Zavod sem tredil tako, da se perilo, obleka, bluze, zastorji snažijo z največjo skrbnostjo in varovanjem, za kar prevzemam vse jamstvo.

Obilega obiska prosi

z odličnim spoštovanjem
Anton Šarc.

3058-17

Delovodja

Žaga za parket in deske za pod
- strojnim obratom
išče v tej stroki dobro izurjenega,
spretnega delovodja.

Ponudbe pod „Delovodja“ na
upravnštvo „Slov. Naroda“. 35' 8-3

Klobuki se sprejemajo v popravo.

V sredini mesta se odda takoj
ali s 1. februarjem

stanovanje

obstoječe iz ene sobe in kuhinje ter
pritiklin in

dve meblovani mesečni sobi s hrano.

Več pove upravnštvo „Slovenskega
Naroda“. 3496-2

Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta.

Vajenca,

krepkega dečka, sprejme takoj
trgovina z železnino in špecerlj-
skim blagom Anton Žadnik v
Senožeteh.

3564-2

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pritiklin,
se takoj odda po znižani cenji.
Več se pozive pri g. N. Vdovič,
Bleiweisova cesta št. 11 (dvorišče).

3467-2

Volnate odeje

za ženske, gladka K 1:20, pisana
K 1:40, ponuja 5 kg poštni zavoj, ki
obsegata 1/2 ducata, po povzetju franko

Gustav Weissenstein
v Bystrém na Českem.
3429-4

Od danes nadalje oddajam

trboveljski premog

cent (50 kg) po K 1:40 (70 kr.)

Opozarjam torej cenji. odjemalce, naj premoga nobenemu
mojih uslužencev ne plačajo dražje.

Za obila naročila se priporočam

z velespoštovanjem

M. Lampert.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Dohod v Ljubljano juž. žel.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

7-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. z., Trst, kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Celovec, Prago.

7-07 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-05 predpolno. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

11-40 predpolno. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

11-45 popoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

11-50 popoldne. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-00 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

12-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

12-10 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-15 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

12-20 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-25 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

12-30 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-35 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

12-40 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-45 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

12-50 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-55 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

13-00 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

13-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

13-10 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

13-15 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

13-20 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

13-25 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

13-30 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

13-35 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

13-40 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

13-45 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

13-50 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

13-55 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

14-00 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

14-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

14-10 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

14-15 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

14-20 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

14-25 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

* priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanju gospodinjstvu svoje izborne

v Ljubljani, Wolfove ulice štev. 12

Številka telefona 210.

4012 138

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Največja zaloga ur, verižic, prstanov in uhanov z briljanti itd.

Kdor hoče imeti trpežno in dobro idočo uro, naj kupi samo znakmo "UNION".

3091 10

Fr. Čuden, urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice.

Cenovnik zastonj in poštne prost.

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar PICCOLI, Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelu) opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Salmjakove pastile — preizkušene olajšujejo hričavost in kašelj, razkrajajo sliz. 1 škatljica stane 20 vin. 11 škatljic 2 kroni. "Antirheumon" najboljše, boljetino gaseče sredstvo proti trganju in podobnim revmatičnim bolečinam. Ena steklenica stane 1 kruna.

Tinktura za želodec je želodec krepilno, tek vzbujajoče, prebavno, in odprtje telesa pospešuje sredstvo. 1 steklenica 20 vinarjev.

Naročila se točno izvrše proti povzetju. 1943-19

železnato vino vsebuje za slabokrvne in neravnovezne osebe, blede in sladotne otroke lahko prebavljiv železnat izdelek. Ena polilitrasta steklenica 2 kroni. Poštni zavoj s 3 steklenicami K 6:60 franko zaboj in poština.

Nova idealna voda za želodec!

VITA * **VITA**
Prirodna rudniška voda
VITA

Najboljši natronski vrelec.
Po zdravniških priznanjih odlične zdravilne moći pri:
obolelostih menjavanja snovi, diabetes, preibili scalnični kislini, boleznih mehurja in ledvic, katarjih sopil, prebavil.
Glavna zaloga v Ljubljani pri Mihaelu Kastnerju. Dobi se tudi v lekarnah in drogerijah. 3481-2

Ženitna ponudba.

Velik posestnik, trgovec in gostilničar v 27. letu, simpatične zunanjosti, v lepem kraju na Notranjskem, se želi v svrhu ženitve sesnaniti z olikano, čedno gospico, v starosti do 24 let in kakih 10.000 K premoženja. 3510-2

Pisma s sliko, katera se vrne, nasloviti je pod šifro „Jajno in srečno“ do 20. oktobra t. l. na upravljanju „Slov. Naroda“.

Stroga tajnost zajamčena.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

JOSIP VIDMAR

Ljubljana

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,

Prešernove ulice 4. 41

Samo najboljše, posušene kokosove orehe

podejajo tvornice za Ceres in delajo iz tega brez vseke primesi v skrbno čistih aparativ znamenito

Ceres jedilno mast za pečenje, praženje in kuhanje.

Pravkar je izšlo novo delo o o o

— Ivana Cankarja: —

Hlapec Jernej in njegova pravica.

V tem svojem delu se je lotil Cankar takoreč socialnega vprašanja. Ne rešuje nikakega socialnega problema, ker to ni nalog pisatelja-umetnika, pač pa stavi vprašanje človeški družbi. Ta se naj zamisli nad problemom in ga naj reši. — Dogodba je pretresljiva slika iz življenja človeka, ki ima pravico zase, postave pa proti sebi. Pisana je s posebno sugestivno silo, kakršne niti pri Cankarju še nismo začutili v tako obili meri. — Oprema knjige je lečna, z risbo na naslovni strani. — Cena broš. K 140, eleg. vez. K 2-1, po posti 10 vin. več.

Naprodaj pri založniku L. SCHWENTNERJU v Ljubljani in po drugih knjigarnah.

58-51

Za dame Elegantne klobuke Za otroke

najnovejše pariške in dunajske modele

3335 5 priporoča

A. Vivod-Mozetič

Ljubljana, Stari trg štev. 21

Modni salon trg. modnega blaga itd.

Popravila klobukov se izvršujejo ceno in fino. — Zunanja naročila točno.

Trgovina z viškim vino na debelo in na drobno

Znana firma

Braća Lučić-Roki

Vis (Lissa) v Dalmaciji

naznanja gg. vinskim trgovcem, da je oskrbelo svoja skladišča z najboljšim in najglasovitejšim

viškim vino

kraljem vseh vin ter ima na izbiro

3328 5

viško belo vino in opolo.

Cene zmerne. Trgovcem popust. Vzorci na zahtevo.

Jamči se za prirodnost. Odpošilja se v lastnih sodih od 30 litrov naprej.

Vsakdo, ki poskuši samo enkrat, se prepriča o dobroti viškega vina.

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezene.

Jabots, Fichus, damske ovratniki in kravate.

Svilnati in baržuni trakovi.

Posamentierter, porte in vrvice, resice, krepince in vrvice za tapetnike.

Krepki in florji za žalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in vrvice.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačko, otročje perilo in edje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podlage iz kavčuka.

Sukanc za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podlage in potrebitne za krojače in šivilje.

Iridijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirete in venč.

Damsko perilo, spodnja krila, predpašniki in kopalne oblike.

Medoci in potrebiteljne za medoce.

Glace rokovice in rokovice za uniformiranje, pletene, letne in zimske rokovice.

Kopalno perilo, dižave, milo in ustna voda.

Krtice za obroke, glave in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnie hlače, ovratniki, zapestnice, naprnsniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, srajce Tricot, jopice in hlače.

Mrežaste in potue, jopice, srajce, čepice in pasovi za sport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokovice in dokolnice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbot, trebuh in glavo.

Narhrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zavale, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd. itd.

Gospodi! Čitatejo novosti, ker so za Vas važne in koristne. Razposiljam po poštrem povzetju za K 12 50 krasno dobro in moderno opravo, obstoječe iz sledenih stvari: fina bela ali barvasta srajca poljubne številke, dobre spodnje hlače, lepo spalno srajco, ovratnik po želji, krasno kravato, par trpežnih nogavic, močno brisalko, izvrstne naramnice, 3 dobre žepne robce, vse v eni škatliji lepo aranžirano. Pošiljam z obratno pošto. Za nengajajoče povrnem denar.